

متن پرسش

باسلام و تحیت خدمت استاد عزیزم. چند وقتی است که جلسات ده نکته از معرفت نفس را با دوستان شروع کردیم. سوالاتی پرسیده شده است. ممنون میشویم که پاسخ ها را مبسوط و به ترتیب مرحمت فرمایید. ۱: در نکته یک گفته می شود که ادراکات مربوط به نفس است. یکی از دوستان می گفت که ادراکات مربوط به مغز است حتی خواب هم تصورات ذهنی مغز است. در پاسخ چه می توان گفت؟ ۲: یک دیگر از دوستان می گفت که بعضی وقتها پس از بیدار شدن از خواب چیزی از خواب یادم نمی آید. این یعنی اینکه روح وارد عالم خواب نشده است و در بدن حضور داشته است. من گفتم که چیزهایی از خواب به یادت می ماند که برایت مهم باشد. گفت که پذیرفتنی نیست که هیچ چیز از یک خواب مهم نباشد و در نتیجه هیچ چیز یادمان نیاید. پاسخ این سوال چیست؟ ۳: در بیداری مثلا اگر کسی بخواهد ضرری به ما برساند ما دفع ضرر می کنیم یا اگر عالمی را ببینیم از او سوال می پرسیم یا اگر دوستی که چند سال است که او را ندیده ایم ببینیم او را در آغوش می گیریم و ... اما بعضی وقتها در خواب هیچ اراده ای نداریم نه می توانیم دفع ضرر کنیم نه می توانیم سوال از عالمی بپرسیم اگر دوستان را ببینیم عادی برخورد می کنیم و... آیا این تفاوت بین خواب و بیداری به معنی آن نیست که بیداری به نحوی واقعی تر از خواب است و ((من)) ما در موقع بیداری واقعی تر و حقیقی تر از ((من)) ما در موقع خواب است؟ ۴: بعضی وقتها در بیداری ذهن و روح ما مشغول فلان مساله درسی یا فلان فعالیت است. شب در خواب با همان موضوع برخورد می کنیم. از طرف دیگر بعضی وقتها مثلا دلتنگ امام رضا می شویم و شب در خواب حرم امام رضا را می بینیم. سوال این است که با توجه به اینکه منشا این دو نوع خواب یکی است چه تفاوتی بین این دو نوع خواب است؟ آیا هر دو بی اعتبار و توهمی است؟ ۵: در بیداری مثلا وقتی یک صحنه یا منظره را می بینیم یا با دوست خود صحبت می کنیم تمام جزئیات را به خاطر داریم رنگ لباس دوست شکل موی دوست حرکاتی که انجام می داد و ... اما در خوابها معمولا صورت کلی و مبهم از صحنه ها و گفتگوها را به یاد داریم مثلا خواب حرم امام رضا را می بینیم اما حرم امام رضا را به گونه ای غیر این شکل فعلی می بینیم. علت چیست؟ ۶: آیا این درست است که یکی از ملاک های مهم در تشخیص شخصیت افراد خوابهایی است که می بینند. یا اینکه نه. ممکن است طرف در حال فعلیت رساندن شخصیت خودش باشد اما خواب های پست هم زیاد ببیند؟ ۷: اصولا آیا ما خواب باطل هم داریم یا اینکه همه خواب ها واقعیت دارند چه رویا های صادق و چه خوابهای پریشان؟ ۸: بعضی وقت ها شده که خواب هستیم و داریم خواب ترسناک می بینیم و می دانیم که خواب هستیم و می خواهیم خود را به زور بیدار کنیم تا از دست رنج

درون آن خواب راحت شوی. سوال این است که آن کس که در خواب دارد خواب ترسناک می بیند کیست و آن کسی که می خواهد خود را از خواب بیدار کند کیست؟. در پایان اگر توصیه ای در خصوص نحوه ی برگزاری جلسات دارید با گوش دل می شنویم. از حوصله و مرحمت عزیزم ممنون هستم. خداوند شما را موید بدارد.

متن پاسخ

باسمه تعالی، سلام علیکم: ۱- بحث بر سر آن است که چه کسی ادراک می کند نه این که با چه وسیله ای ادراک می شود. مگر وقتی ما با چشم خود می بینیم می توانیم بگوییم چشم می بیند؟ به هر حال آنچه در خود می یابیم شخص ادراک کننده است و این را نمی توانیم انکار کنیم. ۲- مگر ما در عالم بیداری آنچه را احساس می کنیم همیشه در حافظه داریم؟ آیا از پریروز خود آنچه حس کردیم را فعلاً داریم یا اگر حادثه ی مهمی اتفاق افتاده باشد در حافظه می ماند؟ تازه اگر یک حادثه از خواب را بعداً به یاد داشته باشیم کافی است تا روشن شود نفس انسان بدون بدن حقیقت دارد و ادراک می کند. ۳- انسان در خواب در اختیار ملکاتش می باشد و نمی تواند مثل بیداری اراده ای جدید داشته باشد، از این جهت بیداری جهت تعالی ما جدی تر از خواب است ولی از جهت رتبه ی وجودی، عالم مثال درجه ی وجودی شدیدتری دارد. ۴- بعضی مواقع روح انسان در هنگام خواب □ که از حس خود آزاد است □ با شدت بیشتر با خیالات خود مرتبط می شود و گاهی هم نفس در هنگام خواب سیر می کند و با واقعیتی در عالم خارج □ اعم از عالم ماده یا عالم مثال □ روبه رو می شود، ولی چون به راحتی نمی تواند بین آن دو واقعه تفکیک کرد گفته می شود نباید به خواب اعتماد نمود. ۵- ما در خواب با صورت کلی واقعیات روبه روئیم و زمان زیادی نیاز دارد که بتوانیم با جزئیات واقعیات مأنوس شویم، چیزی که در برزخ محقق می شود. ۶- شخصیت انسان موضوع بسیار گسترده ای است که در هر مرحله در موقعیتی خاص قرار دارد و نمی توان یک قاعده ی کلی برای آن تعیین کرد. ۷- به اعتبار نفس انسان همه ی خواب ها واقعیت دارند ، یا ریشه در خیالات ما دارند و چگونگی آن ها، یا ریشه در سیر ما در عالم مثال دارند و چگونگی صورت های آن عالم ولی به اعتبار واقعیت خارج، بعضی خواب ها واقعیت ندارند. ۸- نفس انسان یک حقیقت مجرد و تشکیکی است و لذا از موطن مرتبه ی بالاتر می تواند به مرتبه ی پایین تر خود نظر کند و در هر حال هر دو مرتبه را به خود نسبت دهد. ۹- همین طور که جلو می روید خوب است ولی معطل نشوید، مطلب را خوب بگیرید و جلو بروید تا با ظهور نکات دیگر مطالب قبلی نیز روشن تر شود. موفق باشید